Obsah

Předmluva iii
Biografie autorů v
Osnova viii
Obsah ix
Citovaná judikatura xiii
Seznam užitých zkratek xix
Úvod xxi

ČÁST I. Obecná a teoretická část

Kapitola I.1. Význam judikatury v kontinentálním právu 1
I.1.1. Historie soudcovského práva v kontinentální Evropě 1
I.1.2. Expanze soudcovského práva ve 20. století 14
I.1.3. Současné pokusy popsat význam kontinentálního precedentu 6
I.1.4. Kontinentální přístup k otázce závaznosti kontinentální judikatury 10
Kapitola I.2. Systém precedentního práva v tradici common law 12
I.2.1. Terminologie a úvodní poznámky 12
I.2.2. Historický vývoj systému common law 14
I.2.3. Nástin fungování precedentního práva v systému common law: Závazné a přesvědčivé precedenty 15
I.2.3.1. Rozsudky jakých soudů jsou závazné? 17
A. Odvolací versus prvoinstanční soudy 17
B. Závazné precedenty 17
C. Nezávazný precedent 18
I.2.3.2. Jaká část soudcovského rozhodnutí? 19
I.2.4. Vztah a vzájemné působení common law a zákonů 22
Kapitola I.3. Precedens v common law a na evropském kontinentu: srovnání a rozdíly 25
I.3.1. Odlišné chápání otázky závaznosti 26
I.3.2. Odlišná perspektiva nazírání práva v obou kulturách 27
I.3.3. Právní jistota byla v obou právních kulturách tradičně dosahována jiným způsobem 28
I.3.4. Odlišné funkce nejvyšších soudů: prospektivní rozhodování nejvyšších soudů common law a retrospektivní rozhodování nejvyšších soudů kontinentálních 30
I.3.4.1. Angloamerický model 31
I.3.4.2. Kontinentální modely 33
I.3.5. Shrnutí podaných argumentů 34

ČÁST II. Dílčí studie pro jednotlivé země a nadnárodní systémy

Kapitola II.1. Role judikatury v ČR 35
II.1.1. Druhy závaznosti soudního rozhodnutí v českém právu 35
II.1.1.1. Obecná závaznost výroku nálezu Ústavního soudu, kterým je zrušen právní předpis (obecná derogační norma) 35
II.1.1.2. Závaznost soudního rozhodnutí v individuální kauze 36
A. Závaznost jako vlastnost právní moci rozhodnutí 36
B. Závaznost kasačního rozhodnutí pro další řízení v téže věci 37
II.1.1.3. Precedentní závaznost 39
II.1.1.4. Závaznost judikatury Ústavního soudu ČR 40
II.1.2. Normativní význam judikatury vyšších soudů v českém právním řádu 40
II.1.3. Faktory ospravedlňující nahrazení starého právního názoru právním názorem novým (změna judikatury) 43
II.1.4. Forma změny a otázky dopadů změny judikatury na v minulosti seběhlá jednání 47
II.1.5. Stanoviska Nejvyššího soudu 49
II.1.6. Prospektivní (precedentní) a retrospektivní judikování Nejvyššího soudu 51
II.1.7. Ústavní soud a omezování prospektivní funkce civilního dovolání 54
II.1.8. Prospektivní (precedentní) a retrospektivní judikování Nejvyššího správního soudu 58
Kapitola II.2. Judikatura komunitárních soudů 60
II.2.1. Rozsudek Soudního dvora 62
II.2.2. Stanovisko generálního advokáta 69
II.2.3. Proč číst judikaturu Soudního dvora? 72
Kapitola II.3. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva 78
II.3.1. Rozhodnutí Evropského soudu 79
II.3.2. Relevance rozhodnutí ESLP pro vnitrostátní rozhodovací činnost 82
II.3.3. Česká teorie a praxe použití judikatury Evropského soudu 89
II.3.3.1. Rovina teoretická 89
II.3.3.2. Rovina praktická 91
Kapitola II.4. Judikatura Světové obchodní organizace 97
II.4.1. Orgán pro řešení sporů a náplň jeho činnosti 98
II.4.2. Funkce a výstupy Orgánu pro řešení sporů 99
II.4.3. Proč a čím je judikatura Orgánu pro řešení sporů významná? 102
II.4.3.1. Působení judikatury DSB v rámci systému WTO 102
II.4.3.2. Působení judikatury DSB v právních řádech smluvních stran 105

ČÁST III. Používání judikatury v procesu autoritativní aplikace práva

Kapitola III.1. Argumentace judikaturou soudem a advokátem 113
III.1.1. Citace rozhodnutí 113
III.1.2. Argumentace nepublikovanou judikaturou 117
III.1.3. Neurčitá a vágní citace judikatury 119
III.1.4. Právní věty judikátů a jejich interpretace 119
III.1.5. Citace rozhodnutí komunitárních soudů 121
III.1.6. Zvláštnosti argumentace komunitárním právem 125
III.1.7. Má soudce povinnost vyhledat sám aktivně judikaturu? Role advokáta v průběhu procesu 127
III.1.8. Aktivita procesních stran v autoritativním a autoritářském právním diskursu 131
Kapitola III.2. Publikace judikatury 134
III.2.1. Publikace judikatury na území České republiky 134
III.2.2. Publikace judikatury vrcholnými českými soudy po roce 1989 135
III.2.3. Dostupnost rozhodnutí jiných soudů 137
III.2.4. Nutnost co nejširší dostupnosti judikatury a otázka její anonymizace 138
III.2.5. Knižní versus elektronická publikace 139
III.2.6. Zahraniční pohled na českou praxi oficiálních sbírek rozhodnutí 140
III.2.7. Editace publikované judikatury 141
Kapitola III.3. Současnost a perspektivy právní informatiky ve vztahu k judikatuře 143
III.3.1. Právo jako informační systém 143
III.3.2. Několik poznámek k metodě práce s právními informacemi 145
III.3.3. Informační zdroje 146
III.3.4. Výběr informačního zdroje a perspektivy využití výpočetní techniky 147
Kapitola III.4. Právní informační systémy pro práci s judikaturou 151
III.4.1. Základní klasifikace právních informačních systémů 151
III.4.2. Volně dostupné systémy pro práci s judikaturou a co od nich očekávat 152
III.4.3. Oficiální publikace judikatury Ústavního soudu ČR 154
III.4.4. Oficiální publikace judikatury Nejvyššího soudu ČR 157
III.4.5. Oficiální zveřejňování judikatury Nejvyššího správního soudu ČR 158
III.4.6. CURIA - Judikatura Evropského soudu prvního stupně, Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro veřejnou službu 159
III.4.7. Aplikace Case Law systému EurLex 162

III.4.8. HUDOC - Judikatura Evropského soudu pro lidská práva.....165
III.4.9. JURIFAST - syntetická databáze judikatury národních soudů států ES 167
III.4.10. SALVIA - neoficiální vyhledávací systém pro judikaturu Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR.....169

Část IV. Specifika práce s judikaturou v různých právních odvětvích

Kapitola IV.1. Judikatura v občanském právu.....171
Kapitola IV.2. Judikatura v obchodním právu 177
Kapitola IV.3. Judikatura v trestním právu.....186
IV.3.1. Význam judikatury v trestním právu a její základní vymezení 186
IV.3.2. Obsah Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.....189
IV.3.3. Příklady významných judikátů, popř. rozhodnutí typických pro určité období vývoje právního řádu České republiky uveřejněných ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.....192
IV.3.4. Judikatura Ústavního soudu České republiky 197
Kapitola IV.4. Judikatura ve správním právu 200
IV.4.1. Fáze vývoje judikatury 200
IV.4.2. Specifika správní judikatury po 1. 1. 2003 202
A. Částečné navázání na judikaturu vrchních a krajských soudů a na judikaturu prvorepublikovou.....202
B. Systém publikace.....202
C. Postavení Nejvyššího správního soudu 204
D. Propracovaný systém zajištění vnitřní rozhodovací jednoty NSS.....205
E. Vymezování se ve vztahu k Ústavnímu soudu, Nejvyššímu soudu a dalším soudům 207
F. Relativně vstřícný vztah k mezinárodním zdrojům práva 209
IV.4.3. Oblasti rozhodovací činnosti 210
IV.4.4. Shrnutí 213
Kapitola IV.5. Judikatura v ústavním právu 214
IV.5.1. Úvodní poznámky.....214
IV.5.2. Orgány výkonné moci 215
IV.5.3. Účinky res judicata nálezů ÚS.....216
IV.5.4. Účinek precedentní (erga omnes) 218
IV.5.4.1. Rozsah, ve kterém je ÚS vázán vlastními rozhodnutími 218
IV.5.4.2. Závaznost jednotlivých nálezů ÚS pro obecné soudy při řešení obdobných věcí.....221
IV.5.4.3. Závazná část odůvodnění 224
IV.5.5. Závěr 225